

Október 6

Arad fáinak könnyei hullnak,
— Sárguló levél halkán pereg. —
Szomorú szívvvel, bánattal telve
Járnak ma ott az emberek.

Hiába villan sebütő fegyver,
Hiába les börtön ajtaja,
Hiába vigyáz százszemű ellen:
Arad gyásznapiját gyászolja ma...

Szellőben, — hallga, — valami hallik,
— Bánatos szemben friss könny ragyog... —
Valami szent biztató remény:
Veletek vagyunk, testvér magyarok!...

Kiknek a hangja szólal a szélben?
Megsugja nekünk vérző Arad:
Tizenháromnak dicső emléke...!
...Örök időkre onnan fakad!...

Kenessy Béla.

Vértanuk álmodnak

Tizenhárman voltak? Nem. Nem. Sokkal többen!
Vértanuk álmodnak itten minden rögben.
Kialvó csillagban, elhulló virágban,
Sok ezeren voltak, nemcsak tizenhárman.
Mert úgy volt rendelve már sok idő óta:
Minden magyar lángnak eltiprás a sorsa.
Ha egy csillagunknak merészebb volt fénye,
Elrabolták tőlünk, s rátüzték az égre.
Mennyi vesztett remény, mennyi halott álom!
Bitófa Aradon, hóhérbárd Ujváron.
Minden magyar vágnak halál volt az ára,
Nincs még egy nemzetnek ennyi Golgotája.
De bitófák tövén a láng újra éledt,
Mert árnyék a halál, de örök az élet.
Zsarnokok hatalmát az idő megőrli,
De eszmét nem lehet halállal letörni!

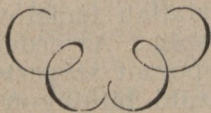
Tudjátok, kik voltak? Lángcsóvák az éjbe,
Eltiportak egyet? Száz gyúlt ki helyébe!
Most fölöttünk égnek. Sok ezernyi csillag, —
Arról álmodoznak, hogy egyszer megvirrad.

*Hogy a magyarnak is jobbra fordul sorsa,
Magyar szivverésért nem jár már bitófa.
Babért kap a derék és nem hóhérbárdot,
Szabad lesz álmodni végre — magyar álmot!*

*Ragyog az emlékük, mint a csillag este.
És mi hajtott féjjel nyomukat keresve,
Mikor a zaj elhal, mikor lelkünk szól csak,
Megköszönjük nékik, hogy mieink voltak.
Tizenhárman voltak? Nem. Nem. Sokkal többen.
Vértanuk álmodnak itten minden rögben,
Kialvó csillagban, elhulló virágban,
Sok ezeren voltak, nemcsak tizenhárman.*

Molnár Endre.

Ünnepi beszéd

Kis Magyar Testvéreim!

Láttátok a határt? A pipacsos, buzavirágos kacagó szép határt, a nyári mezőt mintha kicserélték volna, ott haldoklik sárgán, busan. Hűvös szél kergeti róla a kari-kázó kórót... Nyirkos köd üli meg komorrá dermedt reggelét. Elnémult madárdala is. A fecskék, gólyák, énekes madaraink is bucsut vettek már tőlünk, helyettük a sikitó északi szél fütyöl kisérteties nótaszót... Haldoklik a határ. A kegyetlen ősz fojtogatja... amely egy hideg szeptember-végi éjjel szökött be hozzánk...

Ősz... Magyar sors! Olyan egy-testvérek! Gyász a ruhájuk, kemény, kegyetlen a sorsuk. Még hallok a mezők mulatozó madarait, még látom a kedves kis színes virágokat... fülemben még itt van az örömujjongó március, Petőfi riadója, Kossuth indulója... s ha felnyitom a szemem: — a mezőn már csak a vihartól megtépett fákat, a diszétől, virágától megfosztott határt, a nyári verőfény helyett a hetes esőktől ázó földeket látok... ha felnyitom a szemem... vért látok, sokat, bitófákat, igazságukért bujdosó árva magyarokat s egy sebektől vérző, vonagló Magyarországot látok.

Itt az ősz... Itt van október... a vértanuk hónapja. A magyar vértanuké, akik olyan sokan vannak, akik ott áldozták fel drága életüket Eperjes, Pozsony piacán, Bu-